

Latweefchu Awises.

Nr. 28.

Zettortdeenâ 12. Jubli

1856.

No Selgawas.

25tâ Subniâ us wakkarapuffi swannija ar wisseem basnizas pulksteneem, jo no Unnes wahrteem pa Schoffeju nahze ar karra-wihreem un saldatu musihki un bungotajeem wadditi lihku-ratti. Pee leelas Wahzu basnizas us platscha garrâ rinde stahweja 2 tuhst. saldati ar saweem wirsneekem un karrogeem un tâ ka zitti augsti wirsneeki to lihki pee basnizas wahrteem no ratteem nehme un basnizâ nesse, tad wissi saldati ar plintehm munstereja un gohdu dewe augstam mirruscham. Bija wissas Keisera Gwardias un Grenadiru korpusa pawehletais, jachtneeku Generals, Graws Ridigers, kas Wahzsemme ar kruschu-uhdens fehrigu bij nomirris bahde, un to schurpu wedde lai dufs eeksch ta Kunga Selgawas kappos. So dsimmis Kursenneeks (1783 19tâ Dezembere d.) winnam te Selgawâ wehl wezs brahlis un zitti raddi dsihwi. Patte Ridigera zeennahte wehl bij Warschawâ, kur Ridigers kahdu laiku bij bijis par Pohlu Wihze-Kechniau. Basnizâ lihkis stahweja 11 deenas no 2 underopzireem deen nakt gohdam wakthehts, kamehr zeennahte no Warschawas atbrauze un nu peektajâ Julijâ pulksten weenpazmitos to glabbaja. Pa tam to fahrku bij apwilkuschi ar mello samti un baggatahm selta tressehm, puscheem un feltitahm skahnda plahstisheem un klambareem. Sahrla wirsû bij Pestitaja sudraba krussta-stabs, nelaila karra-zeppure un winna no Keisera dohts gohda-sohbins ar sawu maksti krusstam likts. Sohbina spals bij no selta, abbejâs puffes ar dihmantâ almineem isgresnots, wirsû us to sohbina-knohpi 3 leeli dihmantî, tapat arri leeli dihmantî pee ta sohbina ragga.

Sahrka abbejâs puffes us 20 maseem galdineem bij 20 mafi spilwenischi no farkanas samtes un selta tressehm un us ikktra spilwenischa weens gohda-krusts jeb gohda-sihme (Ordens) un us weena spilwena 4 Medaljes, to wihrs kaufchanahs bij pelnijees no muhsu Keisereem un arri no sweschu semmu waldineekem. Brangi isfkattijahs! Pats pirmais un dahrgakais bij swehtha Andreija krusst no dihmanteem taifihst. Par widdu schim no silleem dahргеem almineem irr krussta-stabs kas tâ isfkattahs (X) un us ta krussta Apustuta Andreija bilde usnaglotâ no dihmanteem taifita. Tam krusstam apkahrt irr Keisera ehrglis un pahr tahm 2 ehrgla galwahm irr Keisera krohnis, wiss no dihmantâ. Paschâ krohni bij 3 leeli dihmantî. Arri bij swaigsne no dihmantâ almineem taifita un wehl kahdas 3 augstas gohda-sihmes no dihmantâ lepni taifitas. Bes tahm Kreeruw gohda-sihmehm te wehl warreja redschet Pruschu, Eisreikeru, Sprantschu, D-lenderu un zittu waldineeku, ir Pahweista un Turku gohda-sihmes, pawissam 23, to wihrs pelnijees 250 kaufchanahs, kur par warru drohschi un stipri turrejees, 56 gaddus Keisera deenestâ buhdams. Sakka ka tehws winnu floblâ lizzis lai studeere, bet 16 gaddu wezs effoht tehwm isbehdsis un pats saldatos dewees itt tâ no sawada garra dsihst. Ahtri uskaphis no weena wirsneeka kahrtas us ohtru un wissuwairak 1812 prett Sprantscheem pee augsch-Daugawas ar sawu jachtneeku pulku gudri un stipri turrejees, ta ka Keisers to augstali uszehlis. Unguru karrâ tam laimejahs, ka wiss tas Unguru karra-spehks Ridigeram padewahs un ar to schis karsch bij pagallam. Arri bij ihstâ Turku kahwejs. — Scheem

20 galdineem blakkam stahweja masi melni galdini ar sudraba luktireem un wasku svez-zehm, un sahrka galwas weeta 2 leeli, 6 peh-du augsti lukturi balti ar seltu un pulks to wasku svezzu. Schihm leetahm wifsapfahrt bij leela buhdina taifita no dahргеem seedo-scheem pulku pohdeem. Ta nu stahweja altara preekschâ, 2 undropziri pee kahjahm 3 Usaru wirfneeki pee galwas. Basniza us behrehm fanahze wiffi Telgawas augsti lungi un wirfneeki kawôs lepnôs feltitôs mundeerindôs un leela draudse. Arri bij nahkuschî no Nihgas patš General-Gubernatera-kungs, Generals Grahws Eidens un zitti Generati un wirfneeki, arri no Pehterburgas Gwardias un no jahn-neeke, kahjneeku un leelu-gabbalu pulkeem Generati un pulks to Palkawneeku un augstu wirfneeku wiffadôs mundeerindôs, wehl 6 tuhstoschi saldati un 8 leeli gabbali. Isskaltijam kahdus 12 augstus Generatus ar farkanahm biksehm un augstahm gohda-sihmehm.

Kad sw. dseefma bij nodseedata, tad wahzu mahzitais Neanders us altara lihdsibu teize un beidsot 3 reises semmi mette us to sahrku un noskaltija „Muhfu tehws“ un swehtishanas wahrdus. Nu dseedaja ar ehrgelohm sw. dseefmu un 20 Palkawneeki un Majori panahme tohs 20 samtes spilwenischus ar tahm gohda-sihmehm un tohs nesse paschâ preekschâ; tad kahjam mehsluttera un Kalwischu mahzitaji un 8 Generati un augsti wirfneeki nesse sahrku. Zeen. General-Gubernaters wedde to atraitni un tee raddi un leels pulks to augstu wirfneeku un lungu kahje pakkat, arri kahds pahrs desmit to Usaru no Nidigera regimentes kas no tahlenes bij atskrehjuschî. Pee basnizas durwim to apswewzinaja bungotaji un nu lihki zehle us ratteem ar 6 sirgeem. Ratteem pakkat saldats waddija ta nelaika lepno jahjamo sirgu, ko bij jahjis kaufchanahs. Schee sirgi un ir tee sirgu waddoni ar melneem dekkeem un garreem melneem swahrkeem bij isgehrbti. Pee basnizas wahrteem us leela platscha stahweja 8 leeli-gabbali un tee 6 tuhst. saldati

3 rindes pa Paleijas eelu fur bij jabrauz us kappeem. Ta ka lihki no basnizas wahrteem isbrauze, saldati munstereja, bungas bungoja un musihki spehleja, wirfneeki sirgam mugura skrehje schurp un turp, wiffi basnizas pulksteni swannija. Ta nu kahje garra garra reise, tilpat garra ka wiffa ta leela Paleijas eela us kappeem, jo leels lauschu pulks kahje pakkat un preekschâ tad beidsot wehl tee 6 tuhstoschi saldati un leeli-gabbali kahje pakkat. Pehrtons ruhze un lihja brangi, bet kahje wiffi kahjam, patš General-Gubernaters ar plikku galwu. Pee lihku-rattu katra stuhra bij melna garra schnohre ar leelu puschi. Scho puschi turreja preekschâ 2 Usaru Palkawneeki un pakkat 2 Ulanu Generati. Mahzitaji kahje ratteem pakkat un pee Kreewu basnizas arri Kreewu abbi mahzitaji pee mums peestahjabs un waddija us kappeem. Pee kappa wahrteem nolikke sahrku un bij jagaida kamehr tee 6 tuhst. saldati un 8 leeli-gabbali bij nahkuschî pakkat un nostahjuschees leela garra rinde us Schoffeju. Nu lihki eenesse muhreta un ar pulku pohdeem jauki ispuschlotâ mirronu nammiâ, fur mahzitajs ar Deewa wahrdeem to us swehtu duffu eeswehtija. Bet ta ka beigts, tad trihzeja semme un debbes, jo pehrtons ruhze un tee 8 leeli-gabbali un 6 tuhstoschi saldati schautin schahwe ka rihbeja un brischkeja ween. Ahtri ahtri peelahdeja plintes un leelus-gabbalus un schee papreeksch un tad wianni atkal dewe weens pehz ohtra, ka sprahge, dubze, ruhze, un gaisi trizzinaja ta ka no turweja stipra pehrtona, un leeli duhmi wiffu apklahje. Tapat wehl trescho reisi wiffi schahwe, un nu wiffi dewahs atpakkat leetus laika. Kad saldati dewahs atpakkat us pilfatu, tad til dabuja ihsti redseht, zil ta bij garra reise. Tezzeja ka uhdens uppe. Us wakkara pufsi saldateem bij ja-eet leela leetus laika 3 werstes no Telgawas, fur zeen. General-Gubernaters noturreja leelu munsterechanu. Paschâ wakkara saldati pahrnahze ar leelu musihki

un dseedaschanu. — Tahdu gohdu nu schis wihrs sahrkâ dabbuja, kas leelu gohdu dsihwojohht gan irr pelnijees tehwu semmei un sawam Keiseram kalpodams ar gudribu, drohfschu firdi un sawu dsihwibu ne-taupidams, ihsts teizams karra-wihrs un karra-waddons buhdams. Nu schelligs Keisers mihto meeru nospreedis, schelligais Deews Kungs ir schim karra-wihram to muhschigu meeru dahwinajis. Lai dufs Deewa meerâ.

— 3.

Wiltigas naudas kalleis.

Zettortdeen, tai 27. Oktober 1855 bij Tuk-kunneekem leelas behdas un bailes Jareds. Pilsatâ tappe tahds darbs darrihts, kas preeksch ilgeem gaddeem kahdu reis tur warreja buht notizzis. Upstrahpeja Zehrstes muishas kalleju, kas bij eesahzis wiltigu naudu kalt. Lai nu gan tik ween schis pahrllezigas sahpes un kaunu zeete, tomehr arri wisseem zitteem firds eeschelohahs par winna meesu un dwehfeld, un tas gan retti notilfrees kur par grehzineeku wisseem tã firdis sahpeja tã schê. Dauds wihti ar stiprahm firdim un zeetu prahtu ne bij warrejuschi scho darbu ar faufahm azzim usfkattihht, jo arri pats bende ar saweem puifcheem bij steidsees sawu darbu schi reise jo ahtrakt padarriht. Arri tam bij schehl palizzis un ar affaru pilnahm azzim bij fazzijis, ka jau daschu reis sawu darbu pee kaundarritajeem effoht strahdajis, bet tahds schehlums tam ne effoht nekad bijis tã scho reisi.

Kalleis bij jauns puifis, paschds spehka gaddds un wehl ne-apprezzejees, kalleja ammatu pareisi eemahzijeos un pee dascha meistera par selli bijis, preeksch kahda gadda laika us Zehrstes muishu (ne tabtu no Tukumas) par kalleju atnahzis. Wissadi zittadi gohda puifis bijis, bet tik daschu reis dserschanai pade-wees un tã daschu deenu kroggã lihderedams sawu pelau tur istehrejis. Weenreis tam ne-

labbas dohmas prahtã nahkufshas weeglakã wihsê pee naudas peetift. Skunstigs un ismannigs meisteris eeksch sawa darba buhdams, tas drihs tahdu pohrmi ustaisijis, kur warr naudu leet un tã arri kahdas 4 woi 5 kwartes (25 kapeiku gabbalus) no Kalenderu swinna un tombakka islehjis, nogahjis us muishas kroggu, tur par 20 kapeiku istehrejis un ar scho jaunu naudu aismakfajis. Krohdsineeks ar krohdsineezi bijuschi isbraukufchi un winnu paschu meita ween tik mahjãs. Ta palschu naudu ne pasihdama bij par scho smukku baltu jaunu naudu tohti preezajusees un ohtrã deenã tehvam rahdijuse. Schis to rohlãs panehmis, labbi apfkattijeos, sweedis us galdu un dsirdejis to grabbam, arri kantis un wifs zits rakfts naw tik afs bijis, tã pee riktigas jaunas naudas mehds buht. Bijis gan balts un jauns bet tahds apdillis. Gesahkumã krohdsineeks dohmajis ka kallejs buhschoht palschu naudu kaut kur eenehmis un zeetis kflussu, bet kad drihs pehz tam dabjujis dsirdeht, ka arri zittã tuwejà kroggã tahdu paschu palschu 25 kapeiku gabbalu eedewis, tad nogahjis pee Zehrstes kunga un tam to rahdijis. Kungs lizzis kalleju atsaukt un winnu pehz tam waizajis. Schis arri naw ne mas leedsees, bet tuhliht fazzijis: Us newainiga ne warru sawu darbu greest, es to esmu darrijis bes neweena zilweta skubbinaschanas un gibbu labprahht wissu to panest, to teefa un likkumi pahr manni spreedihs. Kalleja smehde tappe ismekleta un drihs pohrmes un zittas pee tam waijadfigas leetas atrastã. Nu nodewe kalleju teefai un pehz semmes likkumeem tas Sibirijas strahpi pelna. Preeksch schi sohda bij mahzitais to reisu reisehm zeetumã apmeklejis un winna firdi ar warreneem Deewa wahrdeem tã satreejis, ka winsch itt no wissas firds sawu grehtu noschelohjis un no Deewa to tik ween luhdsees: Lai arri buhtu schihs pasfaules sohds un meesas strahpes man jazeesch, kad tik Deews mannus leelus grehtus man peedohtu, ka es winnã sohda deenã

warretu schelastibu atraft. Strahpes deenâ mahzitajs winnam fw. wakkar-ehdeenu pafneebfîs un kad pee strahpes-stabba bijis peefeets, tad zeklôs nomettees par winnu Deewu peefauzis; teefas-kungi un leels zilweku pulks tâpatt darriufchi. Tad nospreetu fohdu dabbujis — man dohmaht 50 zirteenus — ar ihpafchahm 3 fchnohru pahthagahm, kas preeksch tam taifitas; wifsphebdigi tam fihmes us peeri un kameefcheem ufiftas un drihs tam buhs zeksch us Sibiriju ja-usnemm.

Raffitais! ne mett wis us winnu afmini un ne pahrmett tam to grehku, bet fitt pee farwahm kruhtim un fakki: Ne eewedd muhs eeksch kahrinaschanas!

Rohfite.

1.
Rohfite tu seedeji
Wakkar wehl itt braschi,
Kau, jaw fchodeen nowihte
Af, zil drihs, zil afchi!

2.
Sirmgalwis to luhfojees
Zauneklim tâ stabsta:
„Zannibâ ne leppojees!“
Sartus waigus glahfâ.

3.
„Tâ kâ rohse dahrfînâ
„Kug un seed un birft,
„Tâ ir zilweks dshwibâ
„Dasch ir janninfch mirft!“
E. F. S.

Sinnas.

Emburgâ, Kasullu fainneekam no gannibas no fagti tai nakti no 22tra us 23fcho Zuhni diwi firgi, weeni dselstens 5 gaddu wezs melnu afii un melueem farreem, labbajâ puffê pee astes nobersta fpalwa un ftrihpe peere, 50 rub. wehrts.

Dhtrs behrs 10 gaddu wezs bes fihmehm 40 rub. wehrts. Kalti fakki ratti un falfch lohfs. Kas par fcheem firgeem warrehs taifnu sinnu doht, dabbuhs 20 rub. f. peenafam u pateizibas mafsu pee

Gezawas festerâ.

Tami nakti no 17ta us 18to Juni tappe pee Ruzzawas trihs firgi nosagti: 1 pelleks firgs, 9 gaddu wezs ar baltu fihmiti peere; fchim arri bij strenu weeti labbâ puffê funna; bij wehrts lihds 35 rub. f.

1 gaischi behrs ar leelu bleffi; bij 7 gaddu wezs un 40 rub. f. wehrtibâ.

1 gaischi rauds, 6 gaddu wezs, ar nogreestu anfi labbâ puffê; wehrts bij 40 rub. f. Kas par fcheem fagteem firgeem Ruzzawas fainneekam Gluhfdam fahdas ffaidras sinnas warr doht, dabbuhs 15 rub. f.

Lihds 10. Zuhli d. Rihgâ atmahfufchi: 1089 fuggi un 739 ftruhgas; isgahufchi 972 fuggi.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgâ un Leepajâ tai 10. Zuhli 1856 gaddâ.

W a l f a j a p a r:	Rihgâ.		Leepajâ.		W a l f a j a p a r:	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Ffchetwertu (heb 1 puhru) rudfu	2	80	2	60	1 puddu (heb 40 mahrzineem) linnu	4	50	4	50
1/3 " (" 1 ") kweefchu	5	—	5	—	1/2 " (" 20 " ") fweeftu	2	80	2	50
1/3 " (" 1 ") meefchu	2	25	2	10	1/2 " (" 20 " ") zuhfu-				
1/3 " (" 1 ") aufu	1	25	1	30	gattas	4	40	4	80
1/3 " (" 1 ") ftenu	3	—	3	—	1/2 " (" 20 " ") dseltes	1	5	—	—
1/3 " (" 1 ") kweefchu-					1/2 " (" 20 " ") tabala	1	50	1	60
mitu	5	75	6	—	1 mizzu linnufehflu	6	50	—	—
1/3 " (" 1 ") bihdeletu					1 " filku	14	—	14	—
rudjumiltu	2	60	2	50	1 " farkanas fahls	5	—	5	—
1/3 " (" 1 ") meefchu-					1 " baltas rupjas fahls	4	50	4	50
putraimu	3	—	3	—	1 " " fmalas "	4	—	4	—

Brithw drikkcht.

No juhrmallas-gubernements aughtas waldifchanas puffes: Oberlehrer G. Blaeje, Benfor. Zelgawâ, tai 10. Zuhli 1856.

Latweeschu Alwischu

Mr. 28.

peelikkum s.

1856.

II. Kà Turki taifijahs Konstantinopoli usnemt.

Kad Muämeds II., Murada dehls, Sanwarà 1451mâ gaddà, bij apjohsees ar ta Praweescha sohbinu, tas irr, palizzis par Turku Sultanu, tad Greekeru Keiseram, kam zittahrt tik warrena un leela walstiba bijusi, gandrihs wairak ne kas ne atlikke, ka Konstantinopoles pilsehta, un wehl daschas zittas pilsehtinas pee melnas juhvas; jo arri Ciropas daktà Turki jaw wissu Greekeru semmi bij panehmuschi lihds Dohnawas uppes. Weena patti Konstantinopole wehl turrejahs breefmigam eenaidneekam drohschi un stipri pretti. Bet Turkeem prahts neffchs us to, wissu pasauli uswarreht, un wissus zilwekus peespeest pee sawas tizzibas, tà tà tas teem bij peekohdinahs no sawa blehnu praweescha, kas tohs mahzija, ka winnu tizziba effoht ta weeniga ihstena un pateesiga.

Tadeht Muämeds II. deen' un nakt' tik ween dohmaja us to, ka warretu Konstantinopoli usnemt. Kahdu nakti tas likke faukt sawu leel-wisiru, augstaku ministeri, Galil-Pascha, kas drebbedams peegahje pee sawa waldineeka; jo sinnadams zik nescheligis un dusmigs tas bij, winnam bij bail par sawu dsihwibu. Tadeht zekds nomettees, nolikke btohdu pilditu ar selta-naudu pee sawa waldineeka kahjahm. Sultans kas sawà gultà sehdeja us to fazzija: „Selta man ne waijaga; bet es no tewis prassu ka tew buhs mannim palihdseht, Konstantinopoli usnemt. Redsi mannu gultu, kurrà es wissu nakti bes meega esmu nomohzijees. Es tewi pamahzu, ka tu no Greekereem wairs ne nemmi naudu. Meh's prett winneem gribbam kareoht, un ar Deewa un ta Praweescha paligu meh's to pilfatu usnemsim.“ Ar

schem wahrdeem tas schoreis atlaide sawu leel-wisiru, sinnadams ka tas no eenaidneeka naudu bij dabbujis. Pats tad dohmaja weenu-mehr ka jo drihs pee-eet pee scha darba.

So tas stipri zerreja pilfatu usnemt, tapeh' ka Muämeds, tas wiltus-praweets, to bij papreeksch fluddinajis. Tas pats melkulis kahdu reisi ar saweem Arabereem tà bij runnaja: „Woi effect dsirdejusch'i no ta pilsehta kas irr weenà pussè un ohtrà pussè juhvas? Tee atbildeja: Gan, Deewa Praweets. Un tas fazzija: Pastara teesa ne atnahks, pirms ta tiks usnemt no teem ihsti-tizzigeem. Un tee to usnem's ar to faulshchanu: Deews irr Deews un Deews irr leels! Un tas waldineeks kas to usnem's, buhs tas wissu-leelakais paradihse, un winna kaxra-spehks buhs Deewa swehtais pulks.“

Us tahdahm wiltiga praweescha mahzibahm pataudamees, Turku Sultans taifijahs pilfatu apsehdeht. Kahds Unguru meisters, Urbans wahrda, no Greekeru Keisera deenesta bij dewees Turku lehgeri. Muämeds to praf-sija, woi warreschoht tam isleet tahdu leelugabbalu, ar ko Konstantinopoles muhrus warretu sagraust. Tas atbildeja: „Es mahku tahdu istaisiht, ar ko Bahbeles tohni warretu fashaut.“ Tad Muämeds tam pawehleja lai to isdarroht. Tas bij wissu-leelakais par ko pasaulè irr dsirdehts; jo tahs no almina kal-tas lohdes, ar ko to peelahdeja, bij wiss-ap-kahrt 12 pehdu leelas.

Webruar mehnesi 1433schà gaddà, schis leelais-gabbals Adrinnoepoles pilfatà bij gattaws, un Muämeds pawehleja to aiswest us Konstantinopoli. Simtu wehrschi pee scha weena pascha bij jaleek preekschà, un us 15 juhdschm to bij ko west pilnu diwu mehneschu laikà. Tai 16tà April deenà, peektdeenà

pehz Veeldeenas, Muameds peegahje ar 250 tuhtst. Karra-spehka pee tahs istruhzinatas pilsehtas. Ja pee tik warrena Karra-spehka wehl peeskaita 420 kuggus, kam bij usdohts, no melnas juhras zaur laustees zaur Bosporus juhras-schaurumu, tad newaid brihnums, kad nabbageem Konstantipoles laudim usgahje bailles.

Un zil tad pascheem Greekereem bij Karra-spehka, ar to warreja pretti turretees scheem nestaitameem pulkeem? Paschu Greekeru bij 5000, Genueseru un Venezianeru no Italias 1000 un daschadu zittu kas no kristigahm tautahm bij nahkufchi paliga 1500, pawissam 7500 Karra-wihru, ta ka weenam Greekeram bij jastahw prett 33 Turkeem. Turklahd teem wairak ne bij ka 14 kuggu; pee bissahles (schaujama pulwera) teem bij trubkums, un ar saweem leeleem-gabbaleem tee no pilsehta muhreem ne to dauds ne drihtsteja schaut; jo tee muhri bij par 1000 gaddeem wezzaki, un zaur schahweenu trizzinaschanu buhtu sagahsuschees. Bes tam paschas pilsehtas eedsihwotajeem sawa starpa bij kildas; jo weena pufse gibbeja saweentees ar Kattoku tizzigeem, ohtra atkal ne gibbeja.

Pats Greekeru Keisers Konstantins II., ihsti gohdigs, stiprs un deemabihjigs wihrs, bij swehrejis ar wissu spehku pretti turretees. Winnam us kauschanu bij par paligeem winna gudrs un stiprs Admirals Notaras, Genueseru generals Justinijans, Wenediges generals Trevisanus, Spanjeru generals Julianis, Kreeru Biskaps Sibors, Wahzeeschu Karra-wisneeks Grants.

Sultans eefahze darbotees ar sawu bree-migu leelu-gabbalu; tomehr par deenu ar to wairak ne warreja schaut ka kahdas seschas reises. Tur Deews arri rahdija sawu taisnibu; jo tas meisters kas to bij taisijis, no schawawa pascha darba tilke nomaitahs.

15ta Aprika d. bij pirma kauschanahs ar kuggeem us juhras. Weens Greekeru un tschetri Genueseru kuggi ar labbu pulku Karra-

wihru, nahze pa melnu juhru no Krimmes, kas tobrihd Genuesereem peederreja, Konstantinopolei par paligu. No Turkeem 150 kuggi stahweja preeksch Bosporus juhras-schauruma ne gribbedami tohs ohsta eelaist eekschâ. Pilsehta eedsihwotaji stahweja us muhreem paliga gaididami, un pats Muameds Sultans, jahschus pee juhrmallas gibbeja skattitees ka ar kauschanohs ees, stipri zerredams ka winna 150 kuggi, tohs 5 kristigus kuggus pagallam isnihzinahs. Bet Greekereem bij sawads skunstigs ne-isdshschams ugguns, kahdu taggad nemas wairs ne pasihst; ar to schahwe us Turku kuggeem ta ka tee sahze degt kamehr fadegge, dauds zitti tilke fashauti, ta ka nogrimme. Sultans to redsedams, sohbus fakhshams no dusmahm, palikke tik traks, ka ar sirgu juhra skrehje eekschâ; bet neko nepalihseja; 12 tuhtst. Turku schai kauschanâ fadegge woi noslibke, un tee 5 kristigi kuggi eebrauze Konstantinopoles ohsta, tur sanemti ar kristigu kauschu gawileschanu. Sultans bij tik dusmigs us sawu Admiralu, ka sawa preekschâ to litke isstaijihst us semmes, un ar sawu paschu rohku tam dewe simts sittenus ar sawu dselses speeki.

Kad nu Muamedam ne isdewahs sawus kuggus ohsta dabhuht eekschâ, tadehl ka kehdes preekschâ bij, tad tas zittu padohmu usnehme. Winsch no tahs weetas kur winnam kuggi stahweja melnâ juhra, juhdsi semmes tabtu no Konstantinopoles, litke taisijht grihdi no balkeem un dehteem, to nosmehrecht ar taukeem, un pa to paschu kahdus 70 kuggus pa semmes zektu, no juhras wilkt ohsta eekschâ. Tas notikke par weenu paschu nakti, un rihta agrumâ Turku kuggi ar trummetu puhshanu no semmes tilke eelaisti ohsta, pilsehtas eedsihwotajeem par leelahm isbailehm. Justinijanis taisijahs teem wirsâ eet ar sawu Greekeru ugguni. Bet raugi, zil nifna zilwela firds warr buht! atraddahs starp pascheem Greekereem nodeweji, kas scho padohmu Turkeem sinnamu darrija, ta ka Justinijanis, kad tas nakts laika Turku kuggeem fluffinam peegahje,

tif ar mohlahm warreja isglahbtees; winna beedri tifle fanemti woi noslihe.

Kad Muämeds jaw kahdas septinas nedde-
las to pilfehthu bij apsehdejis, un no seemas-
puffes jaw tschetrus tohrus bij fashahwis
ar sawu warrenu leelu-gabbalu, tà ka grahwi
bij peepibiti ar sabrukkuscha muhra gruüschem
tad tas 24tä Mai deenâ lifke sinnamu darriht
sawam karra-spehkm: ka 29tä Mai d. sah-
fchoht ar sturmeschanu pilfehtham useet, ka
winsch pats preeksch sewim tif ween gribboht
patureht muhrus un ehlas, wiffas zittas lee-
tas lai paleekoht karra-wihreem par laupijumu.
Tad Turki sahze breht kâ swehri ar fimts-
tuhkstofsch kabrtigahm balsim, zaurahm dee-
nahm un naktim fleegdami: „Weens weenigs
Deews irr, un Muämeds winna Praweets!“
Bet behdiga pilfehtha eelâs un basnizâs atflan-
neja ta faulfschana: „Deews apsehlojees!
nogreesi af Kungs! tawas taifnas sohdbas
no mums, un isglahb muhs no muhsu eenaid-
nefka rohlahm!“

F. S—g.

Naudas eekahroschana irr wiffu launu fakne.

Kahdâ fahdschâ Wahzemmê weens pahris
laulatu kauschu dsihwojis. Teem bijis weens
weenigs dehls, kas stellmahkara darbu ismah-
zijeess, kâ sellis isgahjis pasauli-redseht un pee
zitteem meistereem strahdaht. Tâ tam staiga-
joht 12 gaddi pagahjuschi bes ka winna wez-
zakee no ta kahdu sinnu buhtu dabbutuschi,
woi tas dsihws jeb mirris effoht. Bet winsch
dsihwojis un sweschumâ labbu teefu naudas
eepelnijeess us mahju pee saweem wezza-
keem greefees, ka tas teem ar sawu nopelnu
wezzumâ un truhkumâ warretu zil nezil palih-
dscht. Isklaufinajis ka winna wezzaki wehl
dsihwi, gribbejis ar sawu pahnahkschanu leelu
preeku darriht. Sawam beedrim, kas tam
bij lihdsch nahzis fazzijis: „Klaufeess, es gribbu

saweem wezzakeem leelu preeku darriht; —
es scho wakkar pee teem pahrgahjis ne
fazzischi wifs kas es esmu, un luhgschu
teem tif nakts-mahju doht. Rihta agri kad
es wehl gullefchu, tad tu nahz man pakkal un
prassi woi juhsu dehls të irraid? — Kad
tee fazzis, newa, tad tu fakli: winnam
waijaga schê buht, jo wakkar wakkara
winsch pee jums irr atnahzis nakts mahju
luhgtees. Tad manni wezzaki tuhlin pee
mannas gultas tezzehs un par mannim
lohti preezasees.

Kâ norunnajuschi tà arri noteek. Tas
dehls pee saweem wezzakeem eegahjis fakka, ka
swesch sellis effoht un ka tam ne patihkoht
schenki nakti gulleht, tad luhdsahs ka schee
tam gribbetu par maksu un labbu wahrdu
nakts mahju doht. Tad tuhlin iswilzis labbu
makku ar naudu un teem guldi (30 kap.) rohka
eedewis. Tee lautini to nu usnemmoht sawâ
nammâ, neko dohmaja ka tas pats winnu
dehls effoht. Kad tee labbu makku ar naudu
tam bija redsejuschi, tad teem tahs besdeewi-
gas dohmas prahtâ nahkschas — to nosist?!
Winni dohmajuschi: schis irr sweschneeks un
sebbu të eegahzis, to neweens ne sinnahs, jo
ta naudas-eekahroschana winneem tahdas lau-
nas besdeewigas dohmas dsemdeja. — Kad
nu tas dehls weens pats kambari bijis apgul-
lees, un ka jau no zella peekuffis drihs zeetâ
meegâ aismidsis, tad ustaisijuschi tee wezzaki
tahs kambara durwis, eegahjuschi eekschâ un
deemschehl to gulloschu jaunekli — sawu deh-
lu — ar zirwi nosittuschi. Panehmuschi winna
naudu un winna lihki aprakkuschi ais kahda
schkühna semmê.

No rihta agri atnahk ta dehla beedris,
kas tur schenki bij nakti gullejis, un prassa
kâ jaw wakkar norunnajuschi: woi ne effoht
winnu dehls të wakkar wakkara pahnahzis?
Winni atbildoht: newaid. Tas beedris us
tam pastahw ka winsch lihds ar scho pahnah-
zis un winnam waijagoht të buht, jo tas
sweschais, kas wakkara pee teem eegahjis irraid

winnu dehl's bijis. — Tè nu abbi wezzake ittin tohti istrubkufchees un fahkufchi brehkt un gauschi waimanacht fajusdami ka sawu paschu weenigu dehlu nosittufchi!!! — Tas sweschais, winnu dehla zetta beedris, to tuhlin teesai finnamu darrijis, kurerai abbi wezzaki tappufchi nodohiti un to pelnitu nahwes strahpi zaur bendes rohkhahm dabbujufchi.

To padarrijufi ta launa naudas=eefahroshana! Lai tè klahit apdohmajam to dseefmas pantinu ko jaunà dseefmu grahmata 64 dseefmà lassam:

Al! Deens man pahrennu schauschalas;
Al! fahdas leelas breefmibas
Weens fahrum's jaw, kas firdi miht,
Pee zilwela warr padarriht!

Tapeh'z no naudas fahribas,
Un latras launas ceraschas,
Kas eewedd grehku d'illumós,
Es wiffà spehka fargaschobs.

M. B.

Kineseru likkums.

Ufiash lantkahrte atraffeet to leelu Kineseru walsti ar dseltenu pehrwi apfihmetu. Tee Kineseri ne strahpe tohs parradneekus, ja schee ne speh'j parradu malfahit. Bet tee, kas to naudu jeb zittu mantu irr aisderufchi, dabbohn kohkus, tapeh'z ka wiiani neprahitgeem irr palihdsejufchi pee istehreshanas. Za nu pee mums tahds likkums buhtu, woi dasch frohdsineeks ne taptu strahpehts?

B—L.

Grot.

Zettorta dseefma.

Mel. Al, Jerusalem, mohdees.

1.

Kas man peederr, tas man paleel,
Kad arri to eefsch femmi eeseel;
Kas mans, to dabba ne atnemm!
Kad ta leela deena atnahs,
Kur Kristus pasaul' jaunoht eefahs,
Tad manna meefa arr' atdsemm.

Kas mans, to dabbufchu
Zauraurim spihdoschu;
Dweh'fel' gaida
Ar ilgofchau'
Apfahidroschan',
Ar Garra=meefu weenoschan'.

2.

Ko ne ajs naw redsejufi,
Ko auf's ne muhscham dsirdejufi,
Ko prahta=dohmas ne eeneem,
To tas kungs irr teem sataisij's,
Ko wusch no grehku faitchem raijij's,
Kas Winna mihtibà atdsemm;
Ta firds eefsch Winna miht,
Un tà ka faule spihd,
Tunnschums suddis!
Ta fraume pluhst,
Ta dweh'le kuhst,
Gefsch preef' un flaweschanas kuhst!

Brihw drikkelt.

No juhriamassas=gubernements augstas waldishanas pusses: Oberlehrer G. Blaesje, Zenser. Zeltawo, tai 10. Juhni 1856.

No. 166.